

O'ZBEKISTONDA AGRAR SIYOSATNI MODERNIZATSIYA QILISH VA UNING QISHLOQ XO'JALIGIGA TA'SIRI

Rashidova Sevinch

Esonova Ozoda

Murtozayeva Mavjuda

Terdu, iqtisodiyot va turizm fakulteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) yo'nalishi talabalari

Annotatsiya

Ushbu maqola O'zbekistonda agrar siyosatni modernizatsiya qilish jarayonlarini o'rganishga bag'ishlanadi. Agrar sohani rivojlantirish uchun davlat tomonidan amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar, shu jumladan, yer islohoti, suv resurslarini boshqarish, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini eksport qilish imkoniyatlarini oshirish kabi yo'nalishlar tahlil qilinadi. O'zbekistondagi agrar siyosatning samaradorligi va iqtisodiy natijalarga ta'siri maqolada o'z aksini topgan.

Kalit so'zlar. Agrar siyosat, qishloq xo'jaligi islohotlari, yer islohoti, suv resurslarini boshqarish, O'zbekiston qishloq xo'jaligi, eksport salohiyati.

Abstract

This article is devoted to studying the processes of modernization of agrarian policy in Uzbekistan. Measures implemented by the state for the development of the agrarian sector, including land reform, water resources management, and increasing the opportunities to export agricultural products, are analyzed. The effectiveness of agrarian policy in Uzbekistan and its impact on economic results are reflected in the article.

Keywords. Agrarian policy, agricultural reforms, land reform, water resources management, agriculture of Uzbekistan, export potential.

KIRISH

Agrar soha O'zbekiston iqtisodiyotida asosiy o'rinni egallaydi va mamlakat iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. So'nggi yillarda agrar siyosatni isloh qilish va modernizatsiya qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Mamlakatda qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish va eksport qilishni ko'paytirish, yangi texnologiyalarni joriy qilish, yer va suv resurslarini samarali boshqarish chora-tadbirlari ko'rilmoqda. Ushbu maqola O'zbekistonda agrar siyosatning bugungi kundagi holati va istiqboldagi rivojlanish yo'nalishlarini tahlil qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

O'zbekiston agrar siyosati bo'yicha bir nechta muhim tadqiqotlar amalga oshirilgan:

Agrar islohotlarning umumiy ko'rinishi: Agrar sohada erkinlashtirish va islohotlarni amalga oshirish orqali qishloq xo'jaligi mahsuldorligini oshirish haqida ko'plab tadqiqotlar olib borilgan.

Suv resurslarini boshqarish masalalari: O'zbekistonda suv resurslari cheklanganligi sababli, bu resurslardan samarali foydalanish masalasi agrar siyosatning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini eksport qilish: Eksport salohiyatini oshirish va xalqaro bozorlarga chiqish uchun O'zbekiston agrar siyosatida bir qator chora-tadbirlar qo'llanilmoqda.

Mazkur tadqiqotda statistik tahlil va taqqoslash metodlari qo'llanildi. O'zbekiston agrar siyosatining asosiy yo'nalishlarini aniqlash uchun davlat dasturlari va xalqaro tashkilotlarning tadqiqotlari tahlil qilindi. Maqolada asosiy e'tibor agrar siyosatning iqtisodiy natijalarga ta'sirini o'rganishga qaratilgan.

NATIJALAR

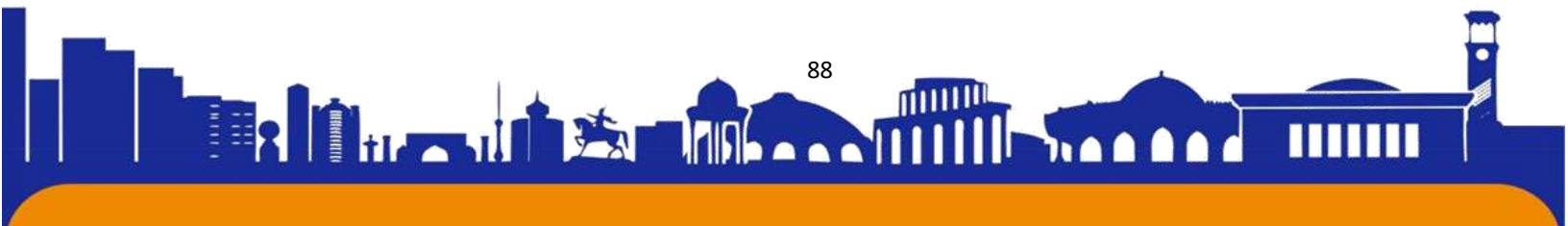
O'zbekiston agrar siyosatida quyidagi ustuvor yo'nalishlar aniqlangan:

Yer islohotlarini amalga oshirish: Yer islohoti qishloq xo'jaligi yerlarini xususiy lashtirish, ularni samarali boshqarish va qo'shimcha qiymat yaratish imkonini beradi.

Suv resurslarini boshqarish va tejamkorlik: Qishloq xo'jaligi suvdan ko'p foydalanadigan sohalardan biri bo'lib, suv tejoyvchi texnologiyalarni joriy qilish zarur.

Texnologiyalarni joriy qilish va innovatsiyalar: Qishloq xo'jaligida innovatsion texnologiyalarni joriy qilish ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi va mahsulotlar sifatini yaxshilaydi.

Eksport salohiyatini oshirish: Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini eksport qilish uchun xalqaro standartlarga mos mahsulot yetishtirish zarur.

1-jadval. O‘zbekiston qishloq xo‘jaligining asosiy ko‘rsatkichlari va eksport hajmi o‘shishi keltirilgan jadval

Ko‘rsatkich	2021-yil	2022-yil	2023-yil	O‘shish %
Qishloq xo‘jaligi yalpi mahsuloti	15 mlrd \$	17 mlrd \$	20 mlrd \$	25%
Qishloq xo‘jaligi eksport hajmi	1 mlrd \$	1.2 mlrd \$	1.5 mlrd \$	20%
Sug‘oriladigan yerlar (ming ga)	4500	4600	4700	5%

Agrar siyosatni rivojlantirish O‘zbekiston iqtisodiyotining barqarorligini ta’minlashda asosiy o‘rin tutadi. Yurtimizda agrar sohani modernizatsiya qilish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlar quyidagi asosiy maqsadlarga qaratilgan:

1. Qishloq xo‘jaligi mahsulotlari eksportini oshirish: Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini xalqaro bozorga chiqarish iqtisodiyotga yangi daromad oqimlarini olib keladi va eksportga yo‘naltirilgan agrar siyosatni shakllantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, mahsulot sifatini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish bo‘yicha ishlar olib borilmoqda.

2. Kooperatsiya va klaster tizimini joriy qilish: Qishloq xo‘jaligida kooperatsiyalar va klasterlar yaratish orqali hosildorlikni oshirish va fermerlar o‘rtasida raqobatbardoshlikni kuchaytirish imkoniyati yaratilmoqda. Bu tizim qishloq xo‘jaligi mahsulotlarining yetishtirilishidan tortib, ularni qayta ishlash va sotishgacha bo‘lgan barcha jarayonlarni yagona tizimda boshqarish imkonini beradi.

3. Fermerlar va agrar sektor uchun moliyaviy yordam dasturlari: Davlat tomonidan agrar sektorga moliyaviy yordam dasturlari ajratilmoqda. Bunga imtiyozli kreditlar, subsidiya va grantlar kiradi. Bu yordamlar fermerlarga o‘z faoliyatini kengaytirish, zamonaviy texnologiyalarni sotib olish va ularni qo‘llash imkonini yaratadi.

4. Suv resurslarini boshqarishning innovatsion usullari: Sug‘orish tizimlarini modernizatsiya qilish orqali suv resurslaridan tejimli foydalanish imkonini yaratish dolzarb hisoblanadi. O‘zbekistonda suv ta’minotida mavjud bo‘lgan qiyinchiliklar sababli qishloq xo‘jaligida tomchilatib sug‘orish, suvni qayta ishlash kabi texnologiyalar joriy qilinmoqda.

5. Agrosanoat ishlab chiqarishini kengaytirish va mahalliy brendlarni rivojlantirish: Mahalliy brendlar va yuqori sifatli mahsulotlarni joriy qilish orqali ichki bozorni rivojlantirish va chet el bozorlariga kirish imkoniyatlari kengaytirilmoqda. Shu bilan birga, mahsulotlarning xalqaro brendlar bilan raqobatlashish qobiliyatini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Yuqorida keltirilgan islohotlar orqali O'zbekiston qishloq xo'jaligi sohasini diversifikatsiya qilish, eksportga yo'naltirish va xalqaro raqobatbardoshlikni kuchaytirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu, o'z navbatida, qishloq hududlarining rivojlanishiga, yangi ish o'rinlari yaratilishiga hamda mamlakatning umumiy iqtisodiy o'sishiga katta hissa qo'shadi.

XULOSA

O'zbekiston qishloq xo'jaligi sohasini rivojlantirish uchun agrar siyosatning ustuvor yo'nalishlariga e'tibor qaratish muhimdir. Yer va suv resurslarini samarali boshqarish, texnologiyalarni joriy qilish va eksport salohiyatini oshirish orqali qishloq xo'jaligida barqaror rivojlanish ta'minlanadi. Ushbu yo'nalishlarda amalga oshirilayotgan islohotlar O'zbekistonning iqtisodiy barqarorligini oshirishda katta ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2022). Agrar siyosatning rivojlanish dasturi. Toshkent.
2. Khodjaev, A. (2021). Water Resource Management in Uzbekistan. Tashkent: Academy of Science.
3. Asian Development Bank. (2020). Agriculture Sector Overview in Central Asia. Manila: ADB.
4. OECD. (2021). Agricultural Modernization and Trade Development in Uzbekistan. Paris: OECD

